

Alin Ozinian: Fethedenin kudreti, fethedilenin teslimiyeti

Posted on 06/02/2021

Son 10 günde, Türkiye'deki Ermeni mirası ile ilgili yüz yüze geldiğimiz bazı "gelişmeler", geçmişteki örnekleri düşünüşünce bizi şaşırtmasa bile, durup düşünmemize sebep oldu.

Neydi bu gelişmeler?

Urfa'da bir kebabçı Ermenilere ait tarihi Germuş Kilisesi'nin içine mangal kurup kebab yaptı. Şehir merkezine sadece 10 km uzaklıktaki Dağyanı Mahallesi'nde bulunan, 19. yy ait, altın bulma hayali ile yapılan kaçak kazılar nedeniyle harabeye dönen Germuş Kilisesi, bu kez bir lokanta sahibinin "mangal partisi mekanı" oldu.

Kebabçı, yöreye özgü ciğer kebabını pişirip dostlarına ikram ettiği görüntüleri sosyal medyada paylaşınca, olay tartışılmaya başlandı. Dağyanı Mahallesi'nde oturanlar ise mangalcılara tepki gösterdiler; kazma, kürek, kazı bitti şimdi de bu başladı dediler. Birkaç akli başında insan "Bu ibadethanede olacak şey mi?" dese bile konu çoktan kapandı.

İkinci gelişme, 2016 yılında Bursa'da satılığa çıkan bir Ermeni kilisesinin adının belirtilmeyen bir kullanıcı tarafından sahibinden.com'da tekrar satışa çıkarılmasıydı.

"Bursa'da Kültür Sanat Merkezi/Müze/Otel Olabilecek Tarihi Kilise" başlığıyla verilen ilanda, kilisenin satışı için 6 milyon 300 bin lira talep edildi.

İlanda, "Bursa bölgesinde yer alan ve özel mülkiyet statüsüne geçmiş tarihi kilise satışa sunulmuştur. Bölgede yasayan Ermeni nüfusu için inşa edilen kilise, mübadele sonrası

nüfusun ayrılması nedeniyle özel mülkiyete geçmiştir ve 1923 yılından itibaren bir süre tütün deposu, ardından da dokuma fabrikası olarak kullanılmıştır. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne giren bir bölge içerisinde, bilinen bir konumda yer alan kilise, lokasyonu itibariyle turistik amaçla değerlendirilebilir” dendi.

Ermenilerin mülklerine el konulmasının mübadele ile ne alakası var? Ermeni Soykırımı ile gündeme gelen Emval-i Metruke kanunlarına kim, ne zamandan beri mübadele ile karıştırır oldu? Kilise nasıl şahsa geçti? Kimindi bu kilise? Şimdi kiliseyi kim alırdı? Yoksa Ermeni malı, yine yurt dışındaki “paralı” Ermenilerden biri almak ister diye mi satışa çıkarılmıştı?

Çok soru var, cevap yok. Ya da cevaplar zaten belli.

Dedim ya, son 10 gün “Ermeni kiliseleri” konusunda çok hareketli idi.

Birkaç gün önce, Kütahya'daki Surp Toros Kilisesi yıkıldı. Tarihi kilisenin yerinde artık düz bir arazi var. Kilise son olarak bir şahsın mülkiyetine geçmişti. Anıtlar Kurulu kararına rağmen kilisenin yıkımına nasıl izin verildiği sorusuna yanıt aranıyor. Kilisenin define söylentileri nedeniyle yıkıldığını öne sürenler de var.

HDP milletvekili Garo Paylan Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un yanıtlaması talebiyle TBMM'le soru önergesi verdi.

“AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın; ‘Hiç kimsenin inancına, ibadetine, kutsalına müdahale etmedik, etmiyoruz ve etmeyeceğiz’ ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın; ‘Türkiye’de camiler, kiliseler, havralar yan yanadır. Farklı din ve kültürlerin, etnik yapıların üyeleri de kardeştir, Türkiye’de ve omuz omuza bir aradadır’ açıklamalarına rağmen yapılan bu yıkım, Ermeni vatandaşlar başta olmak üzere, tüm Hristiyanları derinden üzmüş ve yaralamıştır.” dedi.

Paylan “Kütahya Surp Toros Ermeni Kilisesi, koruma kararına rağmen nasıl yıkılmıştır? Kiliseyi yıkan kişi hakkında soruşturma başlatılmış mıdır? Koruma altına alınan Kilisenin yıkılmasına yol veren kamu görevlileri hakkında soruşturma başlatılmış mıdır? Ermenilere ait kültürel varlıkların yok edilmesine neden sessiz kalıyorsunuz? Kilisenin aslına uygun yeniden yapılması için bir girişimde bulunacak mısınız?” sorularını sordu.

Bakalım ne cevap gelir, daha doğrusu cevap gelir mi?

Tüm bunlar yaşanırken, benim aklımdan geçenler başka. Beni artık AKP’nin ne yaptığı, neye göz yumduğu değil, “diğerlerinin” ne yaptığı daha çok ilgilendiriyor.

Bu konu, ya da başka bir konuda, hak hukuk ayaklar altına alındığında ne yaptığımızı takip etmeye çalışıyorum.

Hatırlayalım. Haziran ayına, “Ayasofya’nın feth edilmesi” günlerine gidelim.

Türkiye Ermenileri 85. Patriği Sahak Maşalyan (Sahak II) Twitter hesabından Ayasofya’nın ibadete açılması tartışmalarına ilişkin bir açıklama yapmıştı. Öyle bir açıklamaydı ki bu, bir çok kişi hesabın otantikliğinden şüphe ettiler, parodi hesap sandılar.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Türkiye Ermenileri 85. Patriği Sahak Maşalyan.

Maşalyan kısaca “Ayasofya ibadete açılsın. Müze olsun diye inşa edilmedi. Mabet yeterince büyük. Hristiyanlara da bir alan tahsis edilsin” demişti. “Meraklı turistlerin fotoğraf çekmek için oraya buraya koşuşturması yerine diz çökmüş imanlıların saygı ve huşuyla secde etmesinin, Mabedin fitratına daha uygun olduğunu” düşündüğü belirtmişti.

Hatta el de yükseltmiş, dünyanın kurtuluşu haç ve hilal ittifakıdır. Böyle bir barışı dünyaya armağan etme onuru Türkiye Cumhuriyeti Devletine yarasır” da demişti.

Kısaca, Ayasofya'nın fethinden önce, Erdoğan 1461 yılında kurulmuş Ermeni Patrikhane'sini fethedebilmişti. Hepimizin gözüne sokmuşlardı bunu.

Fethedenin "kudreti" bir tarafa, fethedilenin teslimiyeti idi insanı insanlıktan soğutan.

Belki de pek şaşırmağa gerek yoktu, 2 yıl önce uzun süren bir "seçimsizlik" ardından yapılan hukuksuz seçimle Maşalyan'ın Patrik seçilmesi ve ilk konuşmasında seçmenine değil de Erdoğan ve Soylu'ya teşekkür ettiği düşünülürse her şey çok anlaşılırdı.

O günlerde, Ayasofya'da Hristiyanlara ibadet için bir "köşecik" verilebileceği de konuşulmuştu.

Gel gör ki, o kadar dökülen dil için bir köşecik bile çok görüldü.

Gelene ağam, gidene paşam denilince kazanılır, rahat edilir sanılıyor hayatta, ama pek öyle değil.

Sustukça, uysallaştıkça, "he dedikçe" bize dokunmazlar, güvende oluruz sanıyorlar. Yanılıyorlar.

10 gün içinde Ermenilere ait 3 tarihi değer ayaklar altına alındı, toplumun her kesiminden tepki çeken bu olaylar için bir açıklama bile yapılmadı.

Kısaca, bu ülkenin herhangi bir kurumuna ya da kilisesine atanan kayyumlardan kimseye hayır gelemeyecek, atanan kayyumlar da hayır göremeyecek. Kazançlı çıkamayacak.

Belki cenazeleri Türk bayrağına sarılır. Bazı "makbullere" yapıldığı gibi, onların da kazançları o olur belki.

Kaynak: kronos34.news